

Scenario's DenkTank 2020

Door 5.1.2e | 30 maart 2020

Disclaimer vooraf: dit zijn geen voorspellingen. Noch betreft het de mening of inschatting van een organisatie of bedrijf waar wij aan gelieerd zijn. Dit memo bevat enkele vingeroefeningen gebaseerd op publieke informatie hoe onze omgeving zich het komende half jaar zou kunnen ontwikkelen, omdat die omgeving bepalend is voor de wijze waarop de denktank in 2020 zou kunnen verlopen.

De basis

De ontwikkeling en verspreiding van het Coronavirus en de impact op iets langere termijn is hoogst onzeker. Om enig gevoel te krijgen wat mogelijke vooruitzichten zijn twee type bronnen beschikbaar: 1) expert opinions over de wijze waarop de verspreiding van het virus zich verder zou kunnen ontwikkelen en 2) scenario-studies van (economische) denktanks.

Op basis van expert opinions:

- a) de kans is zeer groot dat dit virus op korte termijn niet verdwijnt
- b) het is nog onzeker hoe het virus zich zal gedragen tijdens andere seizoenen; veel virussen hebben gedurende de zomer veel minder impact (denk aan de griep); voor Corona is dit nog onduidelijk
- c) het ontwikkelen van een vaccin (waardoor immuniteit ontstaat) gaat nog lang duren, veelal wordt een termijn van minimaal een jaar genoemd; voor bestaande medicijnen (die genezing kunnen bevorderen) geldt dat het waarschijnlijk tenminste enkele maanden zal duren voor een eerste medicijn ingezet kan worden
- d) de voorbeelden van o.a. china en zuid korea laten zien dat het virus in enkele maanden regionaal onder controle te krijgen is, maar dat door de wereldwijde verspreiding - vooralsnog - sociale restricties niet volledig kunnen worden opgeheven.

Meerdere economische instituten hebben scenario's doorgerekend, o.a. de OECD en het Centraal Planbureau. Ook zij wagen zich meestal niet aan voorspellingen. Het CPB heeft vier scenario's opgesteld die variëren in duur en impact van het grotendeels stilleggen van het maatschappelijk leven, variërend van 3 tot 12 maanden.

De scenario's

Voor ons doeleinde, namelijk te doordenken wat de mogelijke impact op de denktank zal kunnen zijn, volstaat het denken in twee scenario's uiterste scenario's en een middenscenario: een waarbij de impact beperkt blijft en een waarin er sprake is van het langdurig stilleggen van een groot deel van het maatschappelijk leven, en een er tussenin waarin we tijdens de denktank back to normal gaan; dit komt grosso modo overeen met de scenario's die het CPB ook hanteert.

Scenario 1: 'beperkte impact'

in dit scenario gaan we ervan uit dat het virus in enkele maanden vrijwel volledig onder controle is. Denk aan eind mei, begin juni. Indien het virus zich tijdens de zomermaanden minder makkelijk verspreid en/of door middel van snellere detectie en (waarschijnlijk pas op een later moment) effectieve medicatie is het risico van verspreiding van het virus en het risico daarvan vergaand te beperken. In dit geval is het goed voorstelbaar dat (een deel van) de sociale restricties zoals die nu zijn opgelegd kunnen worden teruggedraaid. Ook in dit scenario moeten we ervan uitgaan dat het risico van het virus (bijvoorbeeld in het najaar) later weer toeneemt aanwezig is. Volledig back to normal is ook in dit geval niet aan de orde.

Scenario 2: langdurige restricties

In scenario 2 lukt het niet om de verspreiding een halt toe te roepen en blijkt het virus ook niet (afdoende) gevoelig voor de seizoenen; ook is het niet op andere wijze onder controle te krijgen. Dit betekent dat de sociale restricties die wij nu kennen grotendeels of zelfs volledig gedurende een groot deel of de hele denktankperiode van kracht zullen blijven. Dit betekent: geen groepsvorming, geen directe contacten buiten de thuissituatie etc.

Scenario 3: vroegtijdige restricties

In scenario 3 valt het begin van het programma nog onder langdurige restricties. Echter, tijdens de analysefase / herfstschool wordt dit langzaam opgeheven en zal de rest van het programma volgens het 'beperkte impact'-scenario verder kunnen voltrekken.

De impact voor de DenkTank

in het eerste scenario is het goed denkbaar dat de denktank klassieke stijl met enige beperkte aanpassingen (denk aan: meer terughoudendheid bij onderling contact, minder of aangepaste groepsactiviteiten) kan worden georganiseerd. Ook in dit scenario zullen we met een backup plan moeten werken, want de kans bestaat steeds dat vanwege - al dan niet lokale - ontwikkelingen aanvullende restricties gaan gelden en dus dat evenementen in de klassieke vorm niet door kunnen gaan.

In het tweede scenario is organisatie in de klassieke vorm eigenlijk niet goed denkbaar. Groepsvorming is niet of beperkt toegestaan, openbare evenementen zijn niet mogelijk en bovendien zijn de risico's die deelnemers en leden van het bureau lopen als we wel bepaalde sessies live organiseren in ieder geval ten dele onze verantwoordelijkheid.

In het derde scenario zullen we vooral voor de zomerschool en analysefase een alternatief concept moeten vinden. Hierna kunnen we vanaf de herfstschool de Denktank in klassieke stijl laten voltrekken, met enige beperkte aanpassingen.

Vragen voor het bestuur

- 1) zijn dit zinvolle scenario's op basis waarvan we een oordeel kunnen vormen hoe met de denktank 2020 om te gaan?
- 2) hoe kunnen we in de drie scenario's de gezondheidsrisico's voor deelnemers en bureau zoveel mogelijk inperken. welke andere risico's lopen we? financieel? imago? werkbelasting bureau?
- 3) in welke vorm zou de denktank in scenario 2 op verantwoorde wijze kunnen worden vormgegeven? bestaat een dergelijke vorm?
- 3) hoe gaan we om met de onzekerheid binnen de scenario's?
- 4) wat is het natuurlijke, laatste moment waarop we moeten besluiten van welk scenario we uitgaan? nb: hoe later, hoe minder onzekerheid wat een reëel scenario is?
- 5) hoe kunnen we ons verder op dat moment voorbereiden?